

ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИСТРАЖИВАЊУ НЕСРЕЋА У
ВАЗДУШНОМ, ЖЕЛЕЗНИЧКОМ И ВОДНОМ САОБРАЋАЈУ

Члан 1.

У Закону о истраживању несрећа у ваздушном, железничком и водном саобраћају (Службени гласник РС“, број 66/15 и 83/18) у члану 3. став 2. после тачке 3) додаје се тачка 3а) која гласи:

„3а) извештај подразумева привремени или коначни извештај;

Тачка 4а) мења се и гласи:

4а) *незгода ваздухоплова* је догађај повезан са коришћењем ваздухоплова који није удес или озбиљна незгода, а који утиче или би могао да утиче на безбедност коришћења ваздухоплова;“

После тачке 7), додаје се тачка 8) која гласи:

8) *безбедносна препорука од глобалног значаја* у ваздушном саобраћају је безбедносна препорука која се односи на системски недостатак који може да доведе до понављања незгоде са значајним последицама на глобалном нивоу и која захтева благовремено реаговање у циљу унапређења безбедности.“

Члан 2.

У члану 5. став 5. после речи „истрагу“ брише се везник „и“

У ставу 5. после речи „достављају“, реч „надлежном“, брише се.

Члан 3.

Члан 13. мења се и гласи:

„Члан 13.

Главни истражитељ, помоћници главног истражитеља, остали запослени у Центру, као и друга лица која учествују у истрази дужни су да се током обављања послова придржавају препорука за безбедно обављање истих, како не би угрозили своје здравље или здравље других лица у складу са законима којима се уређује безбедност и здравље на раду.“

Члан 4.

У члану 16. став 1. тачка 3) мења се и гласи:

„3) ваздухоплови чијих је најмање 51% производње и састављања извршио аматер или непрофитно удружење аматера за сопствене потребе и у некомерцијалне сврхе, укључујући и оне који се достављају у комплекту саставних делова;“

Тачка 5) мења се и гласи:

„5) „авиони чија мерљива брзина слома узгона или најмања стална брзина летења приликом слетања не прелази 65 km/h калибрисане брзине (CAS), хеликоптери, једрилице и једрилице са погоном или падобрани с погоном који немају више од два седишта и чија максимална маса на полетању (МТОМ), која је одређена у држави чланици, не прелази:

(1) 300 kg, за копнене авионе/хеликоптере/падобране са погоном/једрилице са погоном, једноседе, или

(2) 450 kg, за копнене авионе/хеликоптере/падобране са погоном/једрилице са погоном, двоседе, или

(3) 330 kg, за амфибије или хидроавионе/хеликоптере једноседе ако је њихова максимална маса на полетању кад се користе као хидроавиони/хеликоптери и као копнени авиони/хеликоптери испод њихових МТОМ ограничења, или

(4) 495 kg, за амфибије или хидроавионе/хеликоптере двоседе ако је њихова максимална маса на полетању, кад се користе као хидроавиони/хеликоптери и као копнени авиони/хеликоптери, испод њихових МТОМ ограничења, или

(5) 475 kg, за копнене авионе двоседе опремљене падобранским системом за безбедно заустављање авиона који је монтиран на носачу авиона, или

(6) 315 kg, за копнене авионе једноседе опремљене падобранским системом за безбедно заустављање авиона који је монтиран на носачу авиона;“

Тачка 6) мења се и гласи:

„6) жироплани једноседи и двоседи с максималном масом на полетању која не прелази 600 kg;“

Тачка 7) мења се и гласи:

„7) балони и ваздушни бродови са једним или два места и максималном пројектованом запремином не већом од 1200 m³ у случају покретања врућим ваздухом, и не већом од 400 m³ у случају покретања другим гасом;“

После тачке 10) додају се нове тач. 11. и 12. које гласе:

„11) привезани ваздухоплови без погона којима дужина веза не прелази 50 m и при чему:

(1) МТОМ ваздухоплова, укључујући и терет, не прелази 25 kg,

(2) у случају ваздухоплова лакших од ваздуха максимална пројектована запремина ваздухоплова не прелази 40 m³;“

„12) привезани ваздухоплови са МТОМ не већом од 1 kg.“

Члан 5.

У члану 17. став 1. мења се и гласи:

„Центар може да учествује у раду међународних организација за истраживање удеса и озбиљних незгода, пружи или затражи помоћ, пренесе део или цео истражни поступак на надлежне органе за истраживање удеса и озбиљних незгода других држава, као и да прихвати део или цео истражни поступак који је покренуо надлежни орган за истраживање удеса и озбиљних незгода других држава, у складу са међународним уговорима и обавезама Републике Србије. Ови облици сарадње не могу да угрозе независност истраге.“

На крају става 2. додаје се:

„Центар може да именује једног или више саветника који ће помагати овлашћеном представнику у току истраге.“

У ставу 4. речи „става 2.“, замењују се речима „ст. 2. и 3.“.

Члан 6.

У члану 20. ставу 2. реч „овлашћењу“ замењује се речју „Решењу“.

Члан 7.

У члану 21. став 1. мења се и гласи:

„Ако страни ваздухоплов претрпи удес, озбиљну незгоду или незгоду за коју се може покренути истрага у складу са чланом 16. став 3. овог закона, на територији Републике Србије, Центар о томе обавештава надлежни орган државе у којој је ваздухоплов регистрован, државе корисника ваздухоплова, државе произвођача ваздухоплова, државе пројектовања ваздухоплова, Европску комисију, ЕАСА, Међународну организацију цивилног ваздухопловства, друге државе које могу да буду заинтересоване и надлежне органе држава чији су се држављани налазили у ваздухоплову.“

Члан 8.

У члану 22. став 2. испред речи „извештај“ додаје се реч „коначни“.

Члан 9.

У члану 25. у ст. 7. и 9. реч „завршног“ замењује се речју „коначног“.

Члан 10.

У члану 26. став 1. тачка б) мења се и гласи:

„б) нацрти извештаја или саопштења о току истраге“

Став 2. мења се и гласи:

„Ови подаци могу да се укључе у привремени извештај, саопштења о току истраге или коначни извештај и његове прилоге само кад су битни за анализу удеса или озбиљне незгоде, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности и законом којим се уређује заштита тајности података.“

Члан 11.

Назив члана и члан 27. мењају се и гласе:

„Коначни извештај

Члан 27.

„Свака истрага завршава се коначним извештајем о истрази који по облику и садржини одговара врсти и тежини удеса или озбиљне незгоде.

Пре објављивања коначног извештаја на достављени предлог радне групе сагласност даје главни истражитељ Центра.

Коначни извештај о истрази садржи непосредне чињенице о удесу или озбиљној незгоди, записник о истрази и испитивању, анализу и закључке, предузете мере и препоруке за унапређење безбедности. Коначни извештај о истрази не садржи податке о личности.

Коначни извештај о истрази мора бити доступан јавности, али не и идентитет лица која су учествовала у удесу или озбиљној незгоди и не може да указује на одговорност или кривицу учесника.

У коначном извештају о истрази је гарантована анонимност сваког појединца који је учествовао у истрази.

Центар објављује коначни извештај о истрази у најкраћем могућем року, али не дужем од 12 месеци од датума када се догодио удес, озбиљна незгода или незгода у складу са чланом 16. овог закона.

Уколико не постоји могућност објављивања коначног извештаја у року од 12 месеци, Центар ће објавити саопштење о току истраге са евентуалним препорукама за унапређење безбедности.

Ако држава која спроводи истрагу не објави коначан извештај или саопштење о току истраге у року од 12 месеци од датума када се догодио удес, озбиљна незгода или друга незгода за коју је држава покренула истрагу, а Република Србија је држава која учествује у истрази у складу са чланом 17. став 2. Закона, Центар може захтевати, у писаној форми, да држава која спроводи истрагу да сагласност Центру да објави изјаву која се тиче безбедносних аспеката у вези са удесом или озбиљном незгодом за коју се води истрага, ако је таква информација доступна. Ако држава која спроводи истрагу да сагласност или не одговори у року од 30 дана, Центар може објавити изјаву након консултације са осталим државама учесницама у истрази.

Центар доставља коначни извештај заједно за безбедносним препорукама странама на које се препоруке односе, министарству, Директорату, надлежним органима заинтересованих других држава и међународним организацијама у складу са међународним стандардима и препорученом праксом, и објављује га на интернет презентацији Центра.

Центар може, ако сматра да је потребно, да изда привремени извештај о току истраге, посебно ако се истим објављује безбедносна препорука од глобалног значаја.

Центар сваке године, најкасније до 30. септембра текуће године, објављује годишњи извештај о свом раду за протеклу годину, који садржи податке о истрагама спроведеним у протеклој години, анализи нивоа безбедности у односу на несреће у ваздушном саобраћају, о донетим безбедносним мерама и препорукама које су биле предузете.

Ако се током истраге укаже потреба, Центар може да тражи коментаре од одговарајућих органа држава на које ће се извештај односити, укључујући и међународне организације, а путем њих и имаоца дозволе за обављање ваздухопловно-техничке делатности пројектовања за пројектовање ваздухоплова, произвођача ваздухоплова и корисника, при чему су дужни да садржај консултација чувају као пословну тајну.

Пре објављивања коначног извештаја, Центар доставља извештај надлежним органима на које се коначни извештај односи, укључујући и међународне организације, а путем њих и имаоца дозволе за обављање ваздухопловно-техничке делатности пројектовања за пројектовање ваздухоплова, произвођача ваздухоплова и корисника који могу да дају своје мишљење и ставове о истрази и извештају, при чему су дужни да садржај комуникације чувају као пословну тајну.

Податке из коначног извештаја, са безбедносним препорукама, Центар уноси у базу података о удесима и озбиљним незгодама у ваздушном саобраћају.

База података о удесима и озбиљним незгодама у ваздушном саобраћају садржи податке који се односе на чињеничне информације у вези незгоде са историјатом лета, податке о повредама, оштећењима на ваздухоплову, штети проузрокованој трећим лицима, податке о посади без уношења личних података, податке о ваздухоплову, његовој опреми и погонској групи, податке о терену места несреће, податке о месту полетања, метеоролошке

податке, стање на месту несреће, податке који се односе на трагање и спасавање, анализу несреће, непосредне и посредне узроке незгоде, као и безбедносне препоруке. База података не садржи податке о личности.

Центар има неометан приступ бази догађаја коју води Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Министар ближе прописује садржину коначног извештаја о истрази удеса и озбиљних незгода у ваздушном саобраћају као и садржину и начин вођења базе података о удесима и озбиљним незгодама.“.

Члан 12.

Члан 28. мења се и гласи:

„Центар издаје безбедносне препоруке на основу анализе података и резултата спроведене истраге. Центар може да изда безбедносне препоруке и на основу анализа серије удеса, озбиљних незгода и незгода ваздухоплова. Центар може, у било којој фази истраге удеса или озбиљне незгоде да препоручи надлежним органима и организацијама потребне превентивне мере које треба предузети у што крајем року у циљу повећања безбедности у ваздушном саобраћају.

Центар може да изда безбедносну препоруку ако је Република Србија земља учесница у истражном поступку у координацији са државом која води истрагу.

Препорука из става 1. овог члана не може бити основ за утврђивање кривице или одговорности за удес или озбиљну незгоду.

Препоруке се упућују странама на које се односе, надлежним органима и организацијама у Републици Србији, као и надлежним органима и организацијама заинтересованих других држава и међународним организацијама. Безбедносна препорука од глобалног значаја доставља се и Међународној организацији цивилног ваздухопловства са информацијом о предузетим мерама.

Органи и организације којима су упућене препоруке, осим органа и организација других држава и међународних организација, дужни су да предузму потребне мере у циљу спровођења безбедносних препорука и о томе обавесте Центар.

Органи и организације из става 4. овог члана, осим органа и организација других држава и међународних организација, којима је упућена безбедносна препорука дужни су да најмање једном годишње поднесу извештај Центру о мерама које су предузете или су планиране да се предузму на основу датих препорука.

Министар ближе прописује начин спровођења поступка за праћење безбедносних препорука.“.

Члан 13.

У члану 29. став 2. реч „завршног“ замењује се речју „коначног“.

Члан 14.

У члану 30. ст. 5 и 6 мењају се и гласе:

„Железнички превозници, управљач, друга укључена лица и Дирекција ако има сазнања, морају без одлагања да обавесте Центар о несрећи или незгоди у железничком

саобраћају. Центар одлучује, без одлагања, а најкасније два месеца након пријема пријаве о несрећи или незгоди, да ли ће покренути истрагу.

Министар ближе прописује поступак и начин пријављивања несрећа и незгода у железничком саобраћају као и образац пријаве.“.

Члан 15.

У члану 31. став 2. тачка 7) после речи „превозници“ додају се речи: „лица задужена за одржавање“ и запета.

Став 3. брише се.

Члан 16.

После члана 31. додају се назив чланова и чл. 31а и 31б, који гласе:

„Обавеза поверљивости и заштита информација

Члан 31а

Сва документа, подаци и докази морају се користити искључиво за потребе истраживања несрећа у железничком саобраћају и у друге сврхе се не могу користити и не могу бити уступљени другим органима, правним или физичким лицима.

Центар и било које физичко или правно лице које је позвано да учествује у истрази, су дужни да у складу са законом којим се уређује заштита података о личности и законом којим се уређује тајност података, обезбеде тајност података и заштиту анонимности учесника несрећа и незгода и сведока.

Центар може у коначан извештај унети све податке до којих дође у току истраге, осим података који се односе на заштиту података о личности учесника у истрази несреће, учесника у несрећи и незгоди и сведока.

Сви подаци прикупљени током истраге, могу да се укључе у саопштења или коначни извештај о несрећи само кад су битни за анализу несреће, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности и законом којим се уређује заштита тајности података.

Заштита и чување доказа

Члан 31б

Центар у сарадњи са надлежним органима, железничким превозницима, управљачем инфраструктуре и другим укљученим лицима, обезбеђује сигурно поступање са доказима и предузима мере за заштиту и чување доказа потребних за истрагу несреће или незгоде.

Сигурно поступање са доказима подразумева пописивање, изузимање, чување и заштиту доказа од оштећења, приступа неовлашћених лица, крађе и кварења свих доказа који би могли бити уклоњени, избрисани, изгубљени или уништени.“.

Члан 17.

Члан 32, мења се и гласи:

„Истражни поступак

Члан 32.

Ако се несрећа или незгода догоди на граничним објектима између Републике Србије и друге државе или у њиховој близини, надлежни органи за истраживање несрећа или незгода тих држава могу се договорити да истрагу изврши једно од њих или да истрагу изврше заједно. У случају договора да истрагу врши надлежни орган за истраживање несреће или незгоде једне државе, надлежном органу за истраживање несреће или незгоде друге државе се омогућава учешће у истрази и неометана заједничка употреба резултата.

Надлежни орган за истраживање несреће или незгоде друге државе се позива да учествује у истрази, ако је у догађају учествовао железнички превозник са седиштем у тој држави и које је добило лиценцу у тој држави и ако је у догађају учествовало возило које је регистровано или се одржава у тој држави.

Надлежним органима за истраживање несрећа и незгода друге државе потребно је омогућити приступ подацима и доказима неопходним како би могли да ефикасно учествују у истрази, уз поштовање националних закона који се односе на судске поступке.

Центру се дају потребна овлашћења, да може, када се то од њега тражи, помоћи у прикупљању доказа за истражно тело друге државе. Центру је потребно омогућити приступ подацима и доказима неопходним како би могао да ефикасно учествује у истрази, уз поштовање националних закона који се односе на судске поступке.

Центар сарађује са Европском агенцијом за железнице (ERA), када истрага укључује возила која је одобрила Европска агенције за железнице (ERA) или железничка предузећа која су сертификована од стране Европске агенције за железнице (ERA). Сарадња обухвата међусобну размену свих потребних информација и докумената.

Центар обезбеђује сва средства потребна за обављање истраге. С обзиром на природу несреће или незгоде, Центар може обезбедити и стручна лица која имају оперативно и стручно знање и искуство за помоћ при истрази. Одредбе члана 20. овог закона које се односе на радну групу центра, примењују се и на истражни поступак у железничком саобраћају.

Истрага се спроводи на начин који обезбеђује да сви учесници у несрећи или незгоди, имају могућност саслушања, односно давања изјава о догађају.

Управљачи, железнички превозници, Европска агенција за железнице (ERA), Дирекција, породице лица са смртним повредама, власници оштећене имовине, произвођачи, надлежни органи за истраживање несреће или незгоде, представници особља и корисника морају бити редовно обавештени о истрази и њеном току.

Лица из става 8. овог члана могу да дају своје мишљење и ставове о истрази и да пруже релевантне техничке информације у циљу побољшања квалитета извештаја о истрази.

Центар и други надлежни органи морају окончати увиђај на месту несреће или незгоде у најкраћем могућем року, тако да управљач може што пре поправити оштећену инфраструктуру и успоставити железнички саобраћај.

Центар може затражити стручну или техничку помоћ од истражних органа других држава или Европске агенције за железнице (ERA).

Министар ближе прописује начин спровођења поступка истраживања несрећа и незгода у железничком саобраћају које врши Центар.“.

Члан 18.

Извештаји Центра о истрагама несрећа и незгода у железничком саобраћају

Члан 33. мења се и гласи:

„Члан 33.

О истрази несреће или незгоде, Центар сачињава коначан извештај у облику и структури према врсти и озбиљности несреће или незгоде, као и значају утврђеном у истрази. У извештају наводи циљеве истраге и по потреби безбедносне препоруке.

Извештај из става 1. овог члана нарочито садржи непосредне чињенице о догађају, записник о истрази, анализу и закључке, предузете мере и препоруке. Извештај не садржи податке о личности.

Центар објављује коначан извештај у најкраћем могућем року, али не дужем од 12 месеци од несреће или незгоде. Ако коначни извештај не може да буде објављен у року од 12 месеци, Центар ће објавити информацију најмање једном годишње од настанка несреће, са појединостима о напретку истраге и свим постављеним безбедносним питањима.

Центар доставља извештај заједно са безбедносним препорукама управљачу инфраструктуре, железничком превознику, Дирекцији, министарству, као и другим заинтересованим странама.

Центар сваке године, најкасније до 30. септембра, објављује годишњи извештај за протеклу годину о истрагама обављеним у протеклој години, о датим безбедносним препорукама и мерама које су биле предузете у складу са раније датим препорукама.

Податке из коначног извештаја, са безбедносним препорукама, Центар уноси у базу података о несрећама и незгодама у железничком саобраћају. База података о несрећама и незгодама у железничком саобраћају садржи непосредне чињенице о догађају, анализу и закључке, предузете мере и препоруке. База података не садржи податке о личности.

Центар, у сарадњи са Европском агенцијом за железнице, успоставља програм експертских провера (Peer review), којима се прати његова ефикасност и независност. Центар објављује програм експертских провера као и годишњи извештај о програму наглашавајући препознате предности и предлоге за побољшање.

Извештаји о експертским проверама достављају се свим истражним органима и Европској агенцији за железнице (ERA). Ови извештаји се објављују на добровољној основи.

Центар је дужан да трајно чува коначне извештаје о несрећама или незгодама као и сав материјал прикупљен током истраге несреће или незгоде у облику у коме их је током истраге сам прибавио или добио од надлежних органа, железничких превозника, управљача инфраструктуре и других укључених лица или у неком другом облику погодном за архивирање и чување у складу са законом.

Министар ближе прописује садржину коначног извештаја о истрагама несрећа и незгода у железничком саобраћају.“

Члан 19.

Назив члана 34. и члан 34. мењају се и гласе:

„Информације које је потребно послати министарству и Европској агенцији за железнице (ERA)

Члан 34.

Центар мора у року од недељу дана од дана доношења одлуке о почетку истраге обавестити министарство и Европску агенцију за железнице (ERA) о почетку истраге. У обавештењу се наводи датум, време, место и врста озбиљне несреће и њене последице у погледу смртних исхода, повреда и материјалне штете.

Центар доставља министарству коначне извештаје о истрази и годишњи извештај из члана 33. става 4. и 5. овог закона.

Центар доставља Европској агенцији за железнице (ERA) коначне извештаје о истрази и годишњи извештај.

Центар доставља извештаје из ст. 2. и 3. овог члана најкасније у року од 15 дана од завршетка.“

Члан 20.

Безбедносне препоруке

Члан 35. мења се и гласи:

„Центар издаје безбедносне препоруке на основу анализе података и резултата спроведене истраге.

Безбедносна препорука коју изда Центар не може бити основ за утврђивање кривице или одговорности за несрећу или незгоду.

Препоруке се упућују европској агенцији за железнице (ERA), Дирекцији, а у случају када је то потребно и другим органима и организацијама у Републици Србији, као и заинтересованим органима и организацијама других држава и међународним организацијама.

Дирекција предузима мере да се безбедносне препоруке узму у обзир, као и да се поступи по њима.

Органи и организације из става 3. овог члана, осим органа и организација других држава и међународних организација дужни су да предузму потребне мере у циљу да се безбедносне препоруке Центра узимају у обзир на одговарајући начин и, у зависности од случаја, поступају по њима.

Органи и организације из става 3. овог члана којима су упућене безбедносне препоруке осим органа и организација других држава и међународних организација, дужни су да поднесу најмање једном годишње извештај Центру о мерама које су предузете или планиране да се предузму на основу безбедносних препорука издатих претходних година, а најкасније до 30. јуна текуће године.

Министар ближе прописује начин спровођења поступка за праћење безбедносних препорука.

Члан 21.

У члану 51. став 2. тачка 7. мења се и гласи:

„7) не поступи по издатој безбедносној препоруци Центра и не достави извештај о истој (члан 28. ст. 5. и 6);

Тачка 9) мења се и гласи:

„9) ако не омогући Центру слободан приступ месту несреће или незгоде до умешаних возила, инфраструктурних објеката или на било који начин ограничи Центру приступ доказима у вези настале несреће или незгоде (члан 31. став 2. тач. 1)-4);“

После тачке 9) додају се нове тачке 9а) – 9г), које гласе:

„9а) ако без одобрења Центра на било који начин ремети место настанка несреће или незгоде (члан 31. став 2. тачка 2),

9б) ако на захтев Центра не достави информације о учесницима и сведоцима у несрећи или незгоди (члан 31. став 2. Тач. 5) и 6)),

9в) ако на захтев Центра не омогући добијање документације о лицима, возилима, инфраструктури и/или постројењима, као и друге податке у вези са несрећом или незгодом (члан 31. став 2. тачка 7),

9г) уништава, прикрива или мења доказе у вези са несрећом или незгодом, (члан 31б.) :

Тачка 11) мења се и гласи:

„11) ако најмање једном годишње не поднесе Центру извештај о предузетим или планираним мерама на основу безбедносних препорука у железничком саобраћају (члан 35. став 6);

Члан 22.

У члану 52. речи „Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице – заповедник брода или лице које га замењује, други чланови посаде и друга физичка лица ако“, замењују се речима:“ Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако:“:

Тачка 7. мења се и гласи:

„7) не поступи по издатој безбедносној препоруци Центра и не достави извештај о истој (члан 28. ст. 5. и 6);

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рокови за доношење подзаконских аката

Члан 23.

Прописи за извршење овог закона ће се донети у року од 12 месеца од дана ступања на снагу овог закона. До њиховог доношења примењиваће се прописи који су на снази у време доношења овог закона.

Члан 24.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.